

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a opta extinsă)

21 februarie 2024*

„Ajutoare de stat – Ajutor acordat de autoritățile spaniole anumitor grupuri de interes economic (GIE) și investitorilor lor – Regim fiscal aplicabil anumitor acorduri de leasing financiar pentru achiziționarea de nave (sistem fiscal spaniol în materie de leasing) – Decizie prin care ajutorul este declarat în parte incompatibil cu piața internă și prin care se dispune recuperarea parțială a acestuia – Litigiu rămas parțial fără obiect – Nepronunțare în parte asupra fondului – Ajutor nou – Recuperare – Clauze contractuale care protejează beneficiarii împotriva recuperării unui ajutor de stat ilegal și incompatibil cu piața internă – Repartizare a competențelor între Comisie și autoritățile naționale”

În cauzele conexe T-29/14 și T-31/14,

Telefónica Gestión Integral de Edificios y Servicios, SL, fosta Taetel, SL, cu sediul în Madrid (Spania), reprezentată de E. Navarro Varona, P. Vidal Martínez, J. López-Quiroga Teijero, G. Canalejo Lasarte și A. Pérez Hernández, avocați,

reclamantă în cauza T-29/14,

Banco Santander, SA, fosta Banco Popular Español, SA, cu sediul în Madrid, reprezentată de E. Abad Valdenebro, R. Calvo Salinero și A. Lamadrid de Pablo, avocați,

reclamantă în cauza T-31/14,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de J. Carpi Badía și P. Němečková, în calitate de agenți, asistați de M. Segura Catalán, avocată,

pârâtă,

TRIBUNALUL (Camera a opta extinsă),

compus din domnii A. Kornezov, președinte, G. De Baere, D. Petrлік, K. Kecsmár și doamna S. Kingston (raportoare), judecători,

grefier: doamna P. Nuñez Ruiz, administratoare,

* Limba de procedură: spaniola.

având în vedere faza scrisă a procedurii, în special:

- Ordonanța din 18 martie 2014 privind conexarea cauzelor T-29/14 și T-31/14 pentru buna desfășurare a fazelor scrisă și orală ale procedurii, precum și în vederea pronunțării deciziei prin care se finalizează judecata;
- decizia din 2 martie 2016 de suspendare a procedurii până la pronunțarea deciziei prin care se finalizează judecata în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 25 iulie 2018, Comisia/Spania și alții (C-128/16 P, EU:C:2018:591);
- decizia din 21 noiembrie 2018 de suspendare a procedurii până când deciziile prin care se finalizează judecata în cauzele T-515/13 RENV și T-719/13 RENV dobândesc autoritate de lucru judecat;
- decizia din 20 aprilie 2021 de reluare a procedurii;
- decizia din 12 aprilie 2022 de suspendare a procedurii până la pronunțarea deciziei prin care se finalizează judecata în cauzele în care s-a pronunțat Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60);
- măsura de organizare a procedurii din 22 februarie 2023 prin care părțile au fost invitate să își exprime poziția cu privire la consecințele pe care Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), le are asupra soluționării cauzelor;
- răspunsul reclamantei în cauza T-29/14 din 16 martie 2023 prin care solicită Tribunalului să se pronunțe cu privire la motivele care nu au fost soluționate prin Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), și cel al reclamantei în cauza T-31/14 din 16 martie 2023, prin care a arătat în esență că nu s-ar opune ca Tribunalul să constate din oficiu că acțiunea a rămas fără obiect și că nu mai este necesar să se pronunțe asupra fondului în temeiul articolului 131 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului;
- răspunsul Comisiei din 16 martie 2023, potrivit căruia în esență toate problemele ridicate în cadrul prezentelor acțiuni au fost tranșate în acțiunile vizate de Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), iar acțiunile trebuie respinse ca nefondate, cu excepția celui de al patrulea motiv, cu privire la care nu va mai fi necesară pronunțarea după ce ea va adopta măsurile pe care le presupune executarea hotărârii menționate;
- măsura de organizare a procedurii din 26 mai 2023 prin care reclamanta din cauza T-31/14 a fost invitată, pe de o parte, să se conformeze cerințelor articolului 130 alineatul (2) în cazul în care intenționează să solicite Tribunalului să declare că nu mai este necesar să se pronunțe asupra fondului cauzei și, pe de altă parte, să precizeze dacă, în ipoteza în care Tribunalul ar considera că este necesar să se pronunțe asupra fondului, cererea menționată ar trebui considerată ca fiind o cerere de desistare;
- răspunsul reclamantei în cauza T-31/14 din 9 iunie 2023 prin care se arată în esență că nu intenționează să solicite Tribunalului să constate că nu mai este necesar să se pronunțe asupra fondului și nici că a renunțat la acțiune,

în urma ședinței din 16 noiembrie 2023,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin acțiunile formulate în temeiul articolului 263 TFUE, reclamantele Telefónica Gestión Integral de Edificios y Servicios, SL, fosta Taetel, SL, și Banco Santander, SA, fosta Banco Popular Español, SA, solicită anularea Deciziei 2014/200/UE a Comisiei din 17 iulie 2013 privind schema de ajutoare SA.21233 C/11 (ex NN/11, ex CP 137/06) pusă în aplicare de Spania – Regim fiscal aplicabil anumitor acorduri de leasing financiar, cunoscut și sub denumirea de sistem fiscal spaniol în materie de leasing (JO 2014, L 114, p. 1, denumită în continuare „decizia atacată”).

Istoricul cauzei

Cu privire la decizia atacată

- 2 În urma unor plângeri potrivit cărora sistemul fiscal spaniol în materie de leasing, astfel cum este aplicat anumitor acorduri de leasing financiar pentru achiziționarea de nave (denumit în continuare „STL”), permitea companiilor maritime să achiziționeze nave construite de șantiere navale spaniole beneficiind de prețuri reduse cu 20-30 %, Comisia Europeană a inițiat procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE prin Decizia C(2011) 4494 final din 29 iunie 2011 (JO 2011, C 276, p. 5, denumită în continuare „decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare”).
- 3 În cursul acestei proceduri oficiale de investigare, Comisia a constatat că STL fusese utilizat până la data adoptării deciziei sale menționate la punctul 2 de mai sus pentru tranzacții care constau în construirea de nave în cadrul șantierei navale și achiziționarea lor de către companii maritime, precum și în finanțarea acestor tranzacții prin intermediul unei structuri juridice și financiare ad-hoc organizate de o bancă. STL implica, pentru fiecare comandă de navă, o companie maritimă, un șantier naval, o bancă, o societate de leasing și un grup de interese economice (GIE) constituit din această bancă și din investitorii care achiziționau participații în cadrul respectivului GIE. Acesta din urmă cumpăra nava în sistem de leasing de la o societate de leasing de la începutul construcției navei respective, apoi o închiria unei companii maritime prin intermediul unui contract de navlosire a navei nude. GIE menționat se obliga să cumpere nava la sfârșitul contractului de leasing, în timp ce compania maritimă se angaja să o cumpere la sfârșitul contractului de navlosire a navei nude. Potrivit deciziei atacate, era vorba despre un aranjament fiscal menit să genereze avantaje fiscale în favoarea investitorilor grupați în cadrul unui GIE „transparent din punct de vedere fiscal”, în sensul că profiturile și pierderile înregistrate de GIE erau transferate automat investitorilor rezidenți în Spania proporțional cu participarea lor în GIE, și să transfere o parte din aceste avantaje unei companii maritime sub forma unei reduceri a prețului aceleiași nave.
- 4 Comisia a constatat că operațiunile realizate în temeiul STL combinau cinci măsuri prevăzute în mai multe dispoziții din Real Decreto Legislativo 4/2004, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Impuesto sobre Sociedades (Decretul regal legislativ 4/2004 prin care se aprobă textul revizuit al Legii privind impozitul pe profit) din 5 martie 2004 (BOE nr. 61 din 11 martie 2004, p. 10951, denumit în continuare „Legea privind impozitul pe profit”) și din Real Decreto

1777/2004, por el que se aprueba el Reglamento del Impuesto sobre Sociedades (Decretul regal 1777/2004 prin care se aprobă regulamentul privind impozitul pe profit) din 30 iulie 2004 (BOE nr. 189 din 6 august 2004, p. 28377, denumit în continuare „Regulamentul privind impozitul pe profit”). Aceste cinci măsuri erau amortizarea accelerată a activelor care fac obiectul unui leasing prevăzută la articolul 115 alineatul 6 din legea menționată, aplicarea discreționară a amortizării anticipate care rezultă din articolul 48 alineatul 4 și din articolul 115 alineatul 11 din aceeași lege, precum și din articolul 49 din regulamentul menționat, dispozițiile privind GIE, sistemul de impozitare pe tonaj prevăzut la articolele 124-128 din legea amintită și dispozițiile articolului 50 alineatul 3 din regulamentul indicat.

- 5 În conformitate cu articolul 115 alineatul 6 din Legea privind impozitul pe profit, amortizarea anticipată începea la data la care activul cumpărat în leasing devenea operațional, și anume nu înainte ca activul să fie predat locatarului și ca acesta să înceapă să îl utilizeze. Cu toate acestea, articolul 115 alineatul 11 din Legea privind impozitul pe profit prevedea că Ministerul Economiei și Finanțelor spaniol putea, la cererea oficială a locatarului, să stabilească o dată anterioară pentru începutul amortizării în cauză. Acest articol impunea două condiții generale pentru amortizarea anticipată. Condițiile specifice aplicabile GIE figurau la articolul 48 alineatul 4 din legea menționată. Procedura de autorizare prevăzută la articolul 115 alineatul 11 din această lege era detaliată la articolul 49 din Regulamentul privind impozitul pe profit.
- 6 Sistemul de impozitare pe tonaj a fost autorizat ca ajutor de stat compatibil cu piața internă în temeiul Orientărilor comunitare privind ajutoarele de stat pentru transportul maritim din 5 iulie 1997 (JO 1997, C 205, p. 5), astfel cum au fost modificate prin Comunicarea C(2004) 43 a Comisiei (JO 2004, C 13, p. 3) (denumite în continuare „orientările maritime”), prin Decizia C(2002) 582 final a Comisiei din 27 februarie 2002 privind ajutorul de stat N 736/2001 pus în aplicare de Spania – Sistemul de impozitare a societăților de transport maritim în funcție de tonaj (JO 2004, C 38, p. 4), modificată prin Decizia C(2004) 1931 final a Comisiei din 2 iunie 2004 privind ajutorul de stat N 528/2003 pus în aplicare de Spania – Modificarea regimului de impozitare a societăților de transport maritim în funcție de tonaj (JO 2005, C 77, p. 29). În cadrul acestui sistem, întreprinderile înregistrate într-unul dintre registrele companiilor maritime și care au obținut o autorizație de la administrația fiscală în acest scop nu sunt impozitate pe baza profiturilor și a pierderilor lor, ci pe baza tonajului. Legislația spaniolă permite GIE să se înregistreze în unul dintre aceste registre, chiar dacă nu sunt companii maritime.
- 7 Articolul 125 alineatul 2 din Legea privind impozitul pe profit prevedea o procedură specială pentru navele achiziționate deja la momentul trecerii la sistemul de impozitare pe tonaj și pentru navele utilizate achiziționate atunci când întreprinderea beneficia deja de sistemul respectiv. Prin aplicarea în mod normal a sistemului respectiv, eventualele câștiguri de capital se impozitau trecând la același sistem și se presupunea că impozitarea câștigurilor de capital, deși întârziată, avea loc la momentul vânzării sau al dezmembrării navei. Cu toate acestea, prin derogare de la această dispoziție, articolul 50 alineatul 3 din Regulamentul privind impozitul pe profit prevedea că, atunci când navele erau achiziționate prin intermediul unei opțiuni de cumpărare în cadrul unui contract de leasing aprobat anterior de autoritățile fiscale, acestea erau considerate nave noi, iar nu uzate, în sensul articolului 125 alineatul 2 din Legea privind impozitul pe profit, fără a ține cont că erau amortizate deja, astfel încât eventualele câștiguri de capital nu erau impozitate. Această derogare, care nu a fost notificată Comisiei, s-a aplicat doar contractelor de leasing specifice aprobate de autoritățile fiscale în cadrul unor cereri de aplicare a amortizării anticipate în temeiul articolului 115 alineatul 11 din legea menționată, și anume pentru nave recent construite și achiziționate în sistem de leasing, cumpărate prin intermediul unor operațiuni STL și provenite, cu o singură excepție, de pe șantiere navale spaniole.

- 8 Potrivit deciziei atacate, prin aplicarea tuturor acestor măsuri, GIE obținea avantajele fiscale în două etape. Într-o primă etapă, se aplica o amortizare anticipată și accelerată a costului navei cumpărate în leasing în temeiul regimului normal al impozitului pe profit, ceea ce ducea la pierderi importante pentru acest GIE, pierderi care, în temeiul transparenței fiscale a GIE, puteau fi deduse din veniturile proprii ale investitorilor, proporțional cu participarea lor în cadrul GIE. Deși această amortizare anticipată și accelerată era în mod normal compensată ulterior prin creșterea impozitului ce trebuia plătit în momentul amortizării complete a navei sau al vânzării navei prin care se generau câștiguri de capital, economia fiscală rezultată din transferul pierderilor inițiale către investitori era menținută, într-o a doua etapă, datorită faptului că același GIE trecea la sistemul impozitării pe tonaj, fapt ce permitea scutirea totală a profiturilor obținute din vânzarea navei către compania maritimă.
- 9 Considerând că STL trebuia descris drept un „sistem”, Comisia a analizat deopotrivă fiecare dintre măsurile în cauză în mod individual. Prin decizia în litigiu, ea a stabilit că, dintre aceste măsuri, cele care rezultă din articolul 115 alineatul 11 din Legea privind impozitul pe profit privind amortizarea anticipată, din aplicarea sistemului de impozitare pe tonaj unor întreprinderi, nave sau activități neeligibile și din articolul 50 alineatul 3 din Regulamentul privind impozitul pe profit constituiau un ajutor de stat acordat GIE și investitorilor lor, pus în aplicare în mod nelegal de Regatul Spaniei de la 1 ianuarie 2002, cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE. Comisia a arătat că măsurile fiscale în cauză erau incompatibile cu piața internă, mai puțin în cazul în care ajutorul corespundea unei remunerații conforme cu piața pentru intervenția unor investitori financiari și acesta era transferat unor întreprinderi de transport maritim care puteau beneficia de dispozițiile cuprinse în Orientările în domeniul maritim. Comisia a decis că Regatul Spaniei trebuia să pună capăt aplicării schemei de ajutor întrucât era incompatibilă cu piața internă și trebuia să recupereze ajutorul incompatibil de la investitorii GIE care au beneficiat de el, fără ca respectivii beneficiari să poată transfera altor persoane sarcina recuperării acestui ajutor.
- 10 Cu toate acestea, Comisia a decis că nu se va proceda la recuperarea ajutorului acordat în cadrul operațiunilor de finanțare pentru care autoritățile naționale competente s-au angajat să acorde dreptul de a beneficia de măsurile menționate printr-un act obligatoriu din punct de vedere juridic adoptat înainte de 30 aprilie 2007, data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* a Deciziei 2007/256/CE din 20 decembrie 2006 privind schema de ajutor pusă în aplicare de Franța în temeiul articolului 39 CA din Codul general al impozitelor – Ajutor de stat C 46/04 (ex NN 65/04) (JO 2007, L 112, p. 41).

Cu privire la celelalte acțiuni formulate împotriva deciziei atacate

- 11 Prin Hotărârea din 17 decembrie 2015, Spania și alții/Comisia (T-515/13 și T-719/13, EU:T:2015:1004), împotriva deciziei atacate, Tribunalul a admis alte două acțiuni introduse de Regatul Spaniei și de Lico Leasing, SA și Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión, SA (denumită în continuare „PYMAR”), în temeiul motivului întemeiat pe încălcarea articolului 107 alineatul (1) TFUE și a articolului 296 TFUE, și a anulat decizia atacată.
- 12 Prin Hotărârea din 25 iulie 2018, Comisia/Spania și alții (C-128/16 P, EU:C:2018:591), Curtea a anulat Hotărârea din 17 decembrie 2015, Spania și alții/Comisia (T-515/13 și T-719/13, EU:T:2015:1004), și a trimis cauzele T-515/13 și T-719/13 spre judecare la Tribunal.
- 13 Prin Hotărârea din 23 septembrie 2020, Spania și alții/Comisia (T-515/13 RENV și T-719/13 RENV, EU:T:2020:434), Tribunalul a respins acțiunile.

- 14 Prin Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), Curtea a anulat în parte Hotărârea din 23 septembrie 2020, Spania și alții/Comisia (T-515/13 RENV și T-719/13 RENV, EU:T:2020:434), și, pronunțându-se în mod definitiv asupra celor două acțiuni în discuție, a anulat în parte decizia atacată.
- 15 În Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), Curtea a respins mai întâi recursurile în raport cu argumentația recurențelor privind pretinsa lipsă de selectivitate a STL. Curtea a respins de asemenea recursurile declarate cu privire la aplicarea principiilor protecției încrederii legitime și securității juridice, invocând însă o eroare de drept săvârșită de Tribunal, dar care nu avea nicio incidență asupra aprecierii făcute de acesta. În sfârșit, Curtea a admis motivul Regatului Spaniei întemeiat pe nemotivarea Hotărârii din 23 septembrie 2020, Spania și alții/Comisia (T-515/13 RENV și T-719/13 RENV, EU:T:2020:434), în ceea ce privește recuperarea ajutorului în cauză. Ea a considerat că Tribunalul nu s-a pronunțat în legătură cu acest motiv, întrucât s-a limitat să constate că reclamantele nu au contestat beneficiarii desemnați în decizia atacată și s-a referit la logica, precum și la conținutul acestei decizii, în condițiile în care din motivul invocat rezulta că aceste părți susțineau implicit, dar necesar, că nu au fost singurele beneficiare ale ajutorului în cauză, o mare parte a ajutorului fiind transferată companiilor maritime. Curtea a concluzionat că Tribunalul a încălcat obligația de motivare și a anulat hotărârea Tribunalului sub acest aspect.
- 16 Pronunțându-se definitiv cu privire la litigiu, Curtea a admis motivul invocat de Lico Leasing și de PYMAR prin care aceste părți susțineau că investitorii GIE nu fuseseră singurii beneficiari ai ajutorului în cauză, o mare parte a acestuia fiind transferată companiilor maritime. Prin urmare, a anulat articolul 1 din decizia în litigiu pentru faptul că GIE și investitorii acestora erau desemnați ca fiind singurii beneficiari ai ajutorului vizat de această decizie, precum și articolul 4 alineatul (1) din aceeași decizie pentru faptul că Regatul Spaniei era obligat să recupereze în întregime valoarea ajutorului în cauză de la investitorii GIE care beneficiaseră de el.

Concluziile părților

- 17 Reclamantele solicită în esență Tribunalului:
- anularea deciziei atacate în ceea ce privește constatarea existenței unui ajutor de stat și dispunerea recuperării lui de la investitorii GIE;
  - cu titlu subsidiar, lipsirea de efect a somației de recuperare a ajutorului care îi vizează pe investitorii GIE la articolul 4 alineatul (1) din decizia menționată, întrucât încalcă principiile securității juridice și protecției încrederii legitime;
  - cu titlu mai subsidiar, anularea articolului 2 din această decizie și constatarea faptului că metodologia de calcul al pretinsului avantaj, pe care investitorii GIE trebuie să îl ramburseze, nu este conformă cu dreptul;
  - constatarea inexistenței articolului 4 alineatul (1) din aceeași decizie sau anularea în parte a acestei dispoziții, în măsura în care interzice „transferul sarcinii recuperării către alte persoane”;
  - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

- 18 Reclamanta din cauza T-29/14 solicită în plus Tribunalului, în subsidiar față de primul capăt de cerere, anularea articolelor 1, 2 și a articolului 4 alineatul (1) din decizia atacată, în care investitorii GIE sunt identificați ca fiind beneficiarii obligați să ramburseze pretinsul ajutor.
- 19 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii;
  - cu titlu principal, obligarea reclamantelor la plata cheltuielilor de judecată și, cu titlu subsidiar, obligarea acestora să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, trei sferturi din cheltuielile de judecată efectuate de Comisie.

În drept

- 20 În susținerea acțiunii formulate, reclamantele invocă fiecare cinci motive:
- primul, întemeiat pe încălcarea articolului 107 alineatul (1) TFUE, întrucât, în decizia atacată, se constată existența unui ajutor de stat;
  - al doilea, întemeiat pe încălcarea articolului 107 TFUE, întrucât Comisia a considerat în mod eronat că anumite măsuri fiscale care compuneau STL, luate în mod separat, constituiau ajutoare de stat noi;
  - al treilea, întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime;
  - al patrulea, întemeiat în esență pe încălcarea articolelor 107 și 108 TFUE, a obligației de motivare și a principiului proporționalității în ceea ce privește identificarea beneficiarilor și metodologia de recuperare a ajutorului;
  - al cincilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 108 TFUE, a articolului 14 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [108 TFUE] (JO 1999, L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41), a articolului 3 alineatul (6) TUE și a articolelor 16 și 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), întrucât articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată interzice „transferul sarcinii recuperării către alte persoane”.
- 21 În răspunsul său la măsura de organizare a procedurii dispusă de Tribunal cu privire la consecințele pe care Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), le are asupra soluționării acțiunilor, reclamanta din cauza T-29/14 a indicat că renunță la primul și la al treilea motiv. În răspunsul său la măsura de organizare a procedurii dispusă de Tribunal la 28 septembrie 2023, reclamanta din cauza T-31/14 a arătat că va renunța la aceleași motive dacă Tribunalul consideră că acțiunea și-a păstrat obiectul și urmează să se pronunțe pe fond. În ședință, a mai precizat că a renunțat la al doilea aspect al celui de al patrulea motiv.

Cu privire la rămânerea în parte fără obiect a litigiilor

- 22 Potrivit unei jurisprudențe constante, obiectul litigiului, astfel cum a fost stabilit prin cererea de sesizare a instanței, trebuie să continue să existe, la fel ca interesul de a formula acțiunea, până la pronunțarea hotărârii judecătorești, sub sancțiunea nepronunțării asupra fondului, ceea ce presupune ca acțiunea, prin rezultatul ei, să poată procura un beneficiu părții care a intentat-o (a se vedea Hotărârea din 7 iunie 2007, Wunenburger/Comisia, C-362/05 P, EU:C:2007:322, punctul 42 și jurisprudența citată, și Ordonanța din 14 ianuarie 2014, Miettinen/Consiliul, T-303/13, nepublicată, EU:T:2014:48, punctul 16 și jurisprudența citată).
- 23 Astfel, s-a statuat, în cadrul unei acțiuni formulate în temeiul articolului 263 TFUE, că anularea pendinte a deciziei atacate face ca acțiunea să rămână fără obiect în măsura în care privea solicitările având ca obiect anularea deciziei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-372/97, EU:C:2004:234, punctul 37, și Hotărârea din 19 octombrie 2005, CDA Datenträger Albrechts/Comisia, T-324/00, EU:T:2005:364, punctele 116 și 117).
- 24 Astfel, prin anularea actului atacat, reclamantul obține singurul rezultat pe care acțiunea sa i-l poate procura și, prin urmare, instanța Uniunii Europene nu mai are cu privire la ce să se pronunțe (a se vedea în acest sens Ordonanța din 8 martie 1993, Lezzi Pietro/Comisia, C-123/92, EU:C:1993:87, punctul 10).
- 25 Același lucru este valabil și în cazul în care reclamantul, prin anularea parțială a actului atacat, a obținut rezultatul solicitat prin o parte a acțiunii sale, astfel încât nu mai este necesar să se pronunțe asupra acelei părți (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C 372/97, EU:C:2004:234, punctele 37 și 38).
- 26 Pe de altă parte, autoritatea absolută de care se bucură o hotărâre în anulare pronunțată de o instanță a Uniunii se referă atât la dispozitivul hotărârii, cât și la motivele care stau la baza acesteia (a se vedea Hotărârea din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-372/97, EU:C:2004:234, punctul 36 și jurisprudența citată).
- 27 În speță, trebuie să se constate că, în Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), Curtea a anulat doar în parte decizia atacată. După cum s-a subliniat la punctul 16 de mai sus, au fost anulate articolul 1 din decizia atacată, întrucât GIE și investitorii acestora erau desemnați ca fiind singurii beneficiari ai ajutorului vizat de această decizie, precum și articolul 4 alineatul (1) din aceasta, întrucât Regatul Spaniei era obligat să recupereze în întregime cuantumul ajutorului în cauză de la investitorii GIE care au beneficiat de acesta.
- 28 La punctele 138 și 139 din Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), Curtea a precizat că Comisia a săvârșit o eroare de drept în ceea ce privește identificarea beneficiarilor ajutorului în cauză, din moment ce GIE erau obligate să transfere companiilor maritime, în temeiul unor contracte cu forță juridică obligatorie încheiate cu companiile maritime și depuse la administrația fiscală, o parte din avantajul fiscal obținut.
- 29 În cadrul acțiunilor formulate, reclamantele, succesoare ale unor întreprinderi care au efectuat investiții în GIE în cadrul STL, susțin, prin intermediul primului aspect al celui de al patrulea motiv, că Comisia a săvârșit o eroare în decizia atacată prin faptul că a considerat GIE și

investitorii drept singurii beneficiari ai ajutorului și a decis recuperarea de la aceștia a cuantumului integral al ajutorului, cu toate că și alte întreprinderi participante la operațiunile efectuate în temeiul STL, precum șantierele navale și companiile maritime, au beneficiat de acest sistem și au obținut avantaje din aplicarea lui. Reclamanta din cauza T-29/14 susține tot în cadrul acestui aspect că decizia atacată este insuficient motivată în ceea ce privește identificarea beneficiarilor STL.

- 30 Astfel, prin intermediul primului aspect al celui de al patrulea motiv, reclamantele solicită în esență ca Tribunalul să anuleze articolul 1 și articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată, deoarece GIE și investitorii acestora sunt desemnați ca fiind singurii beneficiari STL, iar Regatul Spaniei este obligat să recupereze întreaga valoare a ajutorului în cauză de la investitorii menționați.
- 31 Or, astfel cum s-a arătat la punctele 16 și 27 de mai sus, articolul 1 și articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată au fost în acest sens anulate în parte de Curte.
- 32 Rezultă că anularea în parte a deciziei atacate pronunțată de Curte a permis reclamantelor să obțină rezultatul pe care îl urmăreau prin o parte a acțiunilor lor, și anume dispariția din ordinea juridică a Uniunii a acestui aspect al deciziei (a se vedea în acest sens Ordonanța din 16 septembrie 2014, Justice & Environment/Comisia, T-405/10, nepublicată, EU:T:2014:821, punctul 20 și jurisprudența citată).
- 33 Astfel, chiar presupunând că obiecțiunile menționate la punctul 29 de mai sus sunt întemeiate în drept, ele nu ar conduce la o anulare a deciziei atacate care să o depășească pe cea pronunțată de Curte în Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60). În special, prezumând că este întemeiată, obiecțiunea potrivit căreia alte întreprinderi participante la operațiuni STL, cum sunt îndeosebi șantierele navale, trebuie de asemenea să fie considerate ca făcând parte din cercul beneficiarilor STL și al întreprinderilor vizate de obligația de recuperare, ar determina anularea articolului 1 din decizia atacată, întrucât acesta desemnează GIE și investitorii acestora ca fiind singurii beneficiari ai ajutorului în cauză, și a articolului 4 alineatul (1) din această decizie, întrucât obligă Regatul Spaniei să recupereze integral cuantumul ajutorului în cauză de la investitorii GIE care au beneficiat de el. Or, astfel cum s-a amintit la punctele 16, 27 și 31 de mai sus, aceste articole au fost anulate în acest sens în parte de Curte în Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60).
- 34 În consecință, trebuie să se considere că prezentele acțiuni au rămas fără obiect în această privință.
- 35 În plus, în ceea ce privește argumentația reclamantelor prin care se contestă excluderea șantierele navale din cadrul beneficiarilor STL și al întreprinderilor vizate de obligația de recuperare, se poate arăta că reclamantele nu au demonstrat că o asemenea argumentație, presupunând-o întemeiată, era de natură să le aducă un beneficiu care să îl depășească pe cel obținut prin Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60).
- 36 Potrivit reclamantelor, GIE păstrau doar 10-15 % din avantajele rezultate din operațiunile efectuate în temeiul STL, cea mai mare parte a avantajelor obținute datorită acestor operațiuni, și anume 85-90 % din economia de ordin financiar și fiscal ce rezultă din fiecare operațiune, fiind transferată către terți. Reclamantele arată că acești terți sunt, potrivit deciziei atacate, companiile maritime, dar, în realitate, adevărații beneficiari STL sunt șantierele navale și, mai exact, șantierele navale spaniole.

- 37 Or, la punctul 138 din Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), Curtea a constatat că GIE „erau obligate, în temeiul normelor de drept aplicabile contractelor încheiate cu companiile maritime, să transfere acestora din urmă o parte din avantajul fiscal obținut”. La punctul 131 din acea hotărâre, Curtea a observat că, în considerentul (11) al deciziei atacate, Comisia a indicat că o operațiune STL permitea unei companii maritime să achiziționeze o navă nou-construită cu o reducere de 20-30 % în raport cu prețul pe care îl percepe șantierul naval și că, în considerentul (12) al deciziei menționate, Comisia a considerat că STL constituia un aranjament fiscal, în general creat de o bancă pentru a genera avantaje fiscale în favoarea unor investitori grupați în cadrul unui GIE „transparent din punct de vedere fiscal” și pentru a transfera o parte din aceste avantaje fiscale către respectiva companie maritimă sub forma unei reduceri a prețului navei, investitorii păstrând beneficiul celorlalte avantaje. La punctul 132 din aceeași hotărâre, Curtea a mai învederat că, în considerentul (162) al deciziei atacate, Comisia a arătat că, din punct de vedere economic, o parte substanțială a avantajului fiscal obținut de GIE era transferată companiei maritime menționate sub forma unei reduceri de preț.
- 38 În această privință, din considerentul (19) al deciziei atacate reiese că „un beneficiu fiscal de aproximativ 30 % din prețul inițial brut al navei [...] – obținut inițial de GIE/investitorii săi – rămâne[a] la investitori (10-15 %), iar o parte (85-90 %) e[ra] transferată către compania maritimă, care, în cele din urmă, dev[enea] proprietarul navei pentru un preț cu 20-30 % mai mic decât prețul brut inițial”.
- 39 În aceste împrejurări și chiar dacă, în cauzele în care s-a pronunțat Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), Curtea nu a fost sesizată cu problema dacă șantierele navale trebuiau, la rândul lor, să fie considerate beneficiari ai STL, astfel încât nu a avut ocazia să se pronunțe cu privire la această problemă, este necesar să se constate că niciun element din argumentația reclamantelor nu indică faptul că valoarea avantajului de care au beneficiat investitorii, și anume 10-15 % din avantajele ce rezultă din operațiunile STL efectuate, și pe care aceștia trebuie să îl ramburseze Regatului Spaniei ar fi diferită dacă șantierele navale ar fi de asemenea considerate beneficiari ai STL. Drept urmare, după cum a recunoscut de altfel în ședință reclamanta din cauza T-29/14, partea din avantajul pe care GIE l-au păstrat în temeiul STL nu variază în funcție de aspectul dacă printre ceilalți beneficiari ai STL figurează numai companiile maritime sau atât acestea din urmă, cât și șantierele navale.
- 40 Trebuie să se concluzioneze că, în orice caz, reclamantele nu au demonstrat că aveau un interes să invoce primul aspect al celui de al patrulea motiv, în condițiile în care acest aspect urmărește să fie contestată excluderea șantierele navale din cadrul beneficiarilor STL.
- 41 În continuare, reclamantele contestă, prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al patrulea motiv, metodologia de calculare a cuantumului care trebuie rambursat de investitori, descrisă în considerentele (263)-(269) ale deciziei atacate. În particular, reclamantele susțin că Comisia a săvârșit o eroare prin faptul că nu a ținut seama, în metoda menționată, de investițiile denumite „în fonduri pierdute” efectuate de ele. Potrivit acestora, atunci când a dispus recuperarea, Comisia ar fi trebuit să ia în considerare investițiile în pierdere efectuate de investitorii GIE pentru a genera avantajul fiscal, investiții care ar fi sarcini specifice inerente acestui avantaj. Prin intermediul acestui aspect, reclamantele invocă de asemenea că Comisia ar fi trebuit să deducă cuantumurile avantajelor pe care investitorii GIE le-au transferat unor terți în cadrul sistemului STL.

- 42 În această privință, trebuie arătat că decizia atacată cuprinde, în considerentele (263)-(269) ale acesteia, o secțiune intitulată „Stabilirea sumelor care urmează să fie recuperate”, în care Comisia precizează o metodologie în patru etape despre care consideră că trebuie aplicată de Regatul Spaniei pentru a stabili, în fiecare caz, quantumul ajutorului incompatibil care urmează să fie recuperat de la beneficiari. Comisia precizează că această metodologie poate face obiectul unei ajustări importante, în special în vederea stabilirii quantumului real al avantajului fiscal de care au beneficiat investitorii, ținând seama de situația lor fiscală individuală.
- 43 Aceste patru etape sunt următoarele:
- prima: calcularea avantajului fiscal total generat de operațiune [sau valoarea actualizată netă (VAN) a avantajelor fiscale obținute efectiv de GIE sau de investitorii săi, înainte de deducerea acelei părți din avantaje care este transferată către compania maritimă printr-o reducere a prețurilor];
  - a doua: calcularea avantajului fiscal generat de măsurile fiscale generale aplicate operațiunii (mai precis VAN – calculată în același mod ca în etapa 1 – a avantajelor fiscale pe care GIE sau investitorii săi le-ar fi obținut într-o situație de referință în care s-ar fi utilizat numai măsura de amortizare accelerată din momentul de începere a exploatării navei, iar operațiunea ar fi fost impozitată în conformitate cu normele uzuale privind impozitul pe profit);
  - a treia, calcularea avantajului fiscal echivalent ajutorului de stat, și anume diferența dintre sumele obținute în etapa 1 și cele obținute în etapa 2;
  - a patra, calcularea valorii ajutorului rezultat în etapa 3 care este compatibil [altfel spus, avantajul transferat companiei maritime care este compatibil în conformitate cu capitolul 11 din Orientările în domeniul maritim, întrucât Comisia a considerat în considerentele (202) și următoarele din decizia atacată că o parte din avantajul transferat către compania maritimă putea fi considerată compatibilă în cazul în care compania maritimă, nava în cauză și activitățile sale de transport erau eligibile în temeiul Orientărilor în domeniul maritim, după cum s-a menționat la punctul 9 de mai sus].
- 44 Or, astfel cum reclamanta din cauza T-29/14 a admis în esență în ședință, argumentația reclamantelor prin care urmăreau să conteste metodologia descrisă în considerentele (263)-(269) ale deciziei atacate și în special nededucerea investițiilor „în fonduri pierdute”, precum și, în general, a sumelor transferate către terți are la bază premisa că recuperarea ajutorului ilegal și incompatibil cu piața internă va urma metodologia menționată.
- 45 Cu toate acestea, în urma anulării parțiale a articolului 1 și a articolului 4 alineatul (1) din decizia atacată, GIE și investitorii lor nu mai sunt considerați ca fiind singurii beneficiari STL, iar investitorii nu mai sunt considerați ca fiind singurele întreprinderi de la care Regatul Spaniei este obligat să recupereze ajutorul. Astfel, metodologia descrisă în considerentele (263)-(269) ale deciziei atacate, dat fiind că se întemeiază pe premisa, în prezent eronată, că avantajul trebuie recuperat integral numai de la investitorii GIE, a devenit caducă în urma pronunțării Hotărârii din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60).
- 46 În particular, ar putea fi necesară restituirea de către alți beneficiari ai STL a unei părți semnificative a avantajului. Or, metodologia descrisă în considerentele (263)-(269) ale deciziei atacate are la bază o altă premisă, considerată eronată de Curte în Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60),

- că avantajul incompatibil trebuie restituit integral de investitorii GIE. Astfel, de exemplu, în etapa 3 a acestei metodologii, care privește „calculul avantajului fiscal echivalent ajutorului de stat” [considerentul (266) al deciziei], se afirmă că „ajutorul primit de GIE și investitorii săi în calitate de beneficiari ai măsurilor fiscale în cauză” corespunde „[valorii actuale nete] a avantajului total derivat din utilizarea amortizării anticipate, [din] utilizarea sistemului TT [...] și din scutirea de impozit a câștigurilor de capital obținute”.
- 47 În consecință, în temeiul articolului 266 TFUE, care îi impune să facă aplicarea celor statuate în Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), Comisia trebuie printre altele să reexamineze integral metodologia de calcul al sumelor care urmează să fie recuperate. De altfel, aceasta a indicat, în răspunsul său la o măsură de organizare a procedurii dispusă de Tribunal la 25 mai 2023 și în ședință, că dispoziția de recuperare trebuia adaptată pentru a asigura executarea hotărârii menționate.
- 48 Rezultă că, astfel cum au admis reclamantele în ședință, acțiunile au rămas fără obiect având în vedere că urmăresc contestarea metodologiei descrise în considerentele (263)-(269) ale deciziei atacate, întrucât reclamanta din cauza T-31/14 a renunțat de altfel la obiecțiunile formulate în această privință, după cum s-a menționat la punctul 21 de mai sus.
- 49 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se considere că prezentele acțiuni au rămas fără obiect deoarece urmăresc să conteste, pe de o parte, identificarea beneficiarilor STL și a întreprinderilor vizate de dispoziția de recuperare, precum și motivarea în această privință a deciziei atacate și, pe de altă parte, metodologia descrisă în considerentele (263)-(269) ale deciziei atacate.
- 50 În schimb, este în continuare necesară pronunțarea cu privire la capetele de cerere formulate de reclamante prin care se solicită anularea unor părți din decizia atacată care nu au fost anulate de Curte în Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60).
- 51 Astfel, unele capete de cerere formulate de reclamante vizează o anulare a deciziei atacate care o depășește pe cea pronunțată de Curte în Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60). Astfel, reclamantele au solicitat, fiecare, Tribunalului, în special în cadrul primului capăt de cerere al acțiunii lor, anularea deciziei menționate pentru motivul că prin aceasta s-a constatat existența unui ajutor de stat și s-a dispus recuperarea lui de la investitorii GIE, în cadrul celui de al doilea capăt de cerere al acțiunii lor, lipsirea de efecte a dispoziției de recuperare a ajutorului care îi viza pe investitorii GIE, deoarece ar încălca principiile securității juridice și protecției încrederii legitime, și, în cadrul celui de al patrulea capăt de cerere al acțiunii lor, anularea articolului 4 alineatul (1) din această decizie întrucât interzice transferul sarcinii recuperării către alte persoane. În plus, reclamanta din cauza T-29/14 solicită anularea articolelor 1, 2 și a articolului 4 alineatul (1) din aceeași decizie motivat de faptul că identifică investitorii ca fiind beneficiarii care trebuie să ramburseze ajutorul.
- 52 În ceea ce privește motivele invocate în susținerea capetelor de cerere menționate la punctul 51 de mai sus, trebuie amintit de la bun început, astfel cum s-a arătat la punctul 21 de mai sus, că reclamantele au renunțat fiecare la primul și la al treilea motiv ale acțiunii lor.
- 53 Rezultă că este necesar să se statueze cu privire la partea din acțiuni prin care reclamantele invocă, în cadrul celui de al doilea motiv, o încălcare a articolului 107 TFUE, întrucât Comisia a considerat în mod eronat că anumite măsuri fiscale care compun STL, luate în mod individual, constituiau

- ajutoare de stat noi, și, în cadrul celui de al cincilea motiv, o încălcare a articolului 108 TFUE, a articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999, a articolului 3 alineatul (6) TUE și a articolelor 16 și 17 din cartă, întrucât articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată interzice „transferul sarcinii recuperării către alte persoane”.
- 54 Astfel, dacă al doilea și al cincilea motiv ar fi admise, acestea ar putea determina anularea unor părți din decizia atacată care nu au fost anulate de Curte în Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60).
- 55 În această privință, contrar celor susținute de reclamanta din cauza T-31/14, identificarea GIE și a investitorilor acestora ca beneficiari STL, precum și dispoziția de recuperare a ajutoarelor de la aceștia din urmă din decizia atacată nu au fost anulate în totalitate de Curte, astfel încât acțiunile ar fi rămas complet fără obiect.
- 56 Astfel, afirmația reclamantei în cauza T-31/14 este rezultatul unei interpretări eronate a Hotărârii din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60).
- 57 Prin Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), astfel cum s-a arătat la punctul 16 de mai sus, Curtea nu a anulat decât în parte decizia atacată, și anume numai articolul 1 din aceasta, „în măsura în care desemnează [GIE] și investitorii acestora ca fiind singurii beneficiari ai ajutorului vizat de această decizie” (punctul 3 din dispozitivul acestei hotărâri), și articolul 4 alineatul (1) din aceasta, „în măsura în care obligă Regatul Spaniei să recupereze întreaga valoare a ajutorului vizat în decizia menționată de la investitorii [GIE] care au beneficiat de acesta” (punctul 4 din același dispozitiv).
- 58 În schimb, identificarea GIE și a investitorilor ca beneficiari STL și obligația Regatului Spaniei de a recupera ajutorul sau o parte din acesta, cel puțin de la aceștia din urmă, nu au fost anulate de Curte.
- 59 Consecința logică a constatării ajutorului ilegal este eliminarea lui prin recuperare pentru a avea loc repunerea în situația anterioară (a se vedea Hotărârea din 8 decembrie 2011, Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, punctul 33 și jurisprudența citată).
- 60 Or, în Hotărârea din 25 iulie 2018, Comisia/Spania și alții (C-128/16 P, EU:C:2018:591, punctul 46), Curtea a statuat că Comisia a considerat în mod întemeiat că GIE aveau calitatea de beneficiari STL. În plus, în acțiunile în care s-a pronunțat Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), au fost respinse argumentele reclamantelor care vizau să demonstreze că STL nu constituia un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE acordat GIE și investitorilor lor. Pe de altă parte, nu au fost admise de Curte nici argumentele acestor părți prin care se intenționa să se dovedească faptul că recuperarea de la investitorii GIE era contrară principiilor protecției încrederii legitime și securității juridice.
- 61 Astfel, în urma Hotărârii din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), decizia atacată rămâne validă în sensul că declară ilegal și incompatibil cu piața internă ajutorul de care beneficiază cel puțin GIE și investitorii acestora și obligă Regatul Spaniei să recupereze ajutorul sau o parte din el de la aceștia din urmă. Pe de altă parte, împrejurarea că, pentru calcularea sumelor care urmează să fie recuperate, trebuie ca

metodologia descrisă în considerentele (263)-(269) ale deciziei atacate să fie modificată în lumina hotărârii menționate nu schimbă cu nimic faptul că această obligație de recuperare continuă să existe ca atare.

- 62 Din considerațiile care precedă rezultă că nu mai este necesară pronunțarea asupra fondului acțiunilor, având în vedere că prin intermediul lor se solicită anularea articolului 1 din decizia atacată, deoarece desemnează GIE și investitorii acestora drept singurii beneficiari ai ajutorului vizat de această decizie, și anularea articolului 4 alineatul (1) din decizia menționată, deoarece obligă Regatul Spaniei să recupereze integral quantumul ajutorului vizat în această decizie de la investitorii grupurilor de interes economic care au beneficiat de acesta.

Cu privire la fond

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe calificarea în mod eronat drept ajutoare noi a măsurilor fiscale, care constituie STL, luate în mod individual

- 63 Prin intermediul celui de al doilea motiv, reclamantele susțin că Comisia a săvârșit erori de drept în analiza diferitelor măsuri fiscale care compun STL luate în mod individual.
- 64 În primul rând, reclamantele susțin că sistemul de amortizare anticipată are o aplicabilitate generală și că nu constituie o măsură selectivă și nu conferă niciun avantaj economic, astfel încât nu ar trebui calificat drept ajutor de stat.
- 65 În al doilea rând, în ceea ce privește aplicarea sistemului de impozitare pe tonaj în privința GIE și aplicarea articolului 50 alineatul (3) din Regulamentul privind impozitul pe profit, reclamantele arată în esență că aceste măsuri nu sunt selective și că fuseseră deja autorizate de Comisie în Decizia C(2004) 1931, astfel încât, dacă s-ar impune ca măsurile menționate să fie considerate ajutoare de stat, ele ar fi în orice caz ajutoare existente.
- 66 Comisia contestă argumentația reclamantelor.
- 67 În această privință, trebuie arătat că argumentele reclamantelor prin care se contestă calificarea anumitor măsuri fiscale care compun STL drept ajutoare noi, caracterul lor selectiv și existența unui avantaj se întemeiază în realitate pe premisa că măsurile menționate ar trebui să fie apreciate separat, în raport cu articolul 107 TFUE, iar nu ținând seama de STL în ansamblul său.
- 68 Or, această premisă este eronată. Astfel, după cum a arătat Comisia în considerentul (116) al deciziei atacate, între diferitele măsuri fiscale care compun STL există o legătură juridică, în esență întrucât amortizarea anticipată era condiționată de obținerea unei autorizații de la autoritățile fiscale, de care depindea, pe de altă parte, aplicarea articolului 50 alineatul (3) din Regulamentul privind impozitul pe profit, care stabilea o excepție de la sistemul de impozitare pe tonaj. În plus, între măsurile fiscale exista o legătură faptică, întrucât autorizația administrativă pentru amortizarea anticipată se acorda numai în contextul contractelor de locațiune cu opțiune de cumpărare a navelor eligibile pentru schema menționată, care au putut, așadar, să beneficieze de norma prevăzută la articolul 50 alineatul (3) din regulamentul menționat.
- 69 Ca urmare a existenței unei asemenea legături între măsurile fiscale care compun STL, Tribunalul a statuat, la punctul 101 din Hotărârea din 23 septembrie 2020, Spania și alții/Comisia (T-515/13 RENV și T-719/13 RENV, EU:T:2020:434), că, dat fiind că una dintre măsurile care

permiteau să se beneficieze de STL în ansamblul său era selectivă, și anume autorizarea amortizării anticipate, Comisia a considerat în mod neeronat în decizia atacată că sistemul în ansamblul său era selectiv, această concluzie fiind confirmată de Curte la punctele 71 și 72 din Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60).

- 70 În plus, necesitatea de a aprecia STL în ansamblul său ca fiind o schemă de ajutor a fost confirmată implicit de Curte în Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60). Astfel, la punctul 137 din această hotărâre, atunci când a constatat eroarea de drept săvârșită de Comisia în ceea ce privește desemnarea beneficiarilor ajutorului în cauză și, pe cale de consecință, în ceea ce privește recuperarea acestuia, Curtea s-a întemeiat în special pe faptul că Comisia considerase că STL constituia, în ansamblul său, o schemă de ajutor care rezulta din aplicarea legislației fiscale spaniole și din autorizațiile acordate de administrația fiscală spaniolă și care avea ca scop să genereze, indiferent de căile legale utilizate, un avantaj în special în favoarea GIE și a companiilor maritime.
- 71 Rezultă că trebuie respinse ca vădit nefondate toate argumentele reclamantelor întrucât sunt întemeiate pe premisa eronată că fiecare dintre cele trei măsuri fiscale care compun STL menționate la punctele 64 și 65 de mai sus trebuie analizată în mod individual în raport cu articolul 107 TFUE, iar nu prin aprecierea STL în ansamblul său.
- 72 Astfel, pentru a răspunde mai ales la obiecțiunile formulate de reclamante, în primul rând, în ceea ce privește obiecțiunile prin care se contestă caracterul selectiv al anumitor măsuri fiscale care compun STL, îndeosebi aplicarea sistemului de amortizare anticipată, aplicarea sistemului de impozitare pe tonaj în cazul GIE și articolul 50 alineatul (3) din Regulamentul privind impozitul pe profit, Curtea a confirmat, la punctele 57-74 din Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), aprecierea Tribunalului potrivit căreia existența aspectelor discreționare ale STL era de natură să favorizeze beneficiarii în raport cu alte persoane impozabile aflate într-o situație de fapt și de drept comparabilă și a confirmat că amortizarea anticipată avea astfel un caracter selectiv. În plus, Curtea a statuat că Tribunalul a concluzionat în mod întemeiat că Comisia nu a săvârșit nicio eroare atunci când a considerat că amortizarea anticipată făcea STL selectiv în ansamblul său.
- 73 În aceste condiții, este necesar să se respingă obiecțiunile reclamantelor întemeiate pe faptul că Comisia a considerat în mod eronat că sistemul de amortizare anticipată, aplicarea sistemului de impozitare pe tonaj în cazul GIE și articolul 50 alineatul (3) din Regulamentul privind impozitul pe profit, luate în mod individual ca măsuri fiscale care alcătuiesc STL, erau selective.
- 74 În al doilea rând, în ceea ce privește obiecțiunile reclamantelor privind constatarea Comisiei potrivit căreia sistemul de amortizare anticipată conferă un avantaj economic beneficiarilor STL, trebuie arătat că, în decizia atacată, Comisia a descris avantajele acordate GIE și investitorilor care erau membri ai acesteia în sensul că ele constau în:
- faptul că amortizarea accelerată putea avea loc înainte de începerea exploatării activului, în conformitate cu articolul 115 alineatul 11 din Legea privind impozitul pe profit [considerentul (132) al deciziei];
  - aplicarea sistemului de impozitare pe tonaj în cazul GIE [considerentul (142) al deciziei];

- exceptarea de la aplicarea obișnuită a articolului 125 alineatul (2) din această lege, în temeiul căreia anumite nave maritime care, mod normal, ar fi în considerate uzate sau de ocazie sunt considerate noi la transferul către sistemul de impozitare pe tonaj, cu consecința că stingerea obligațiilor fiscale ascunse este anulată definitiv [considerentul (145) al deciziei].
- 75 Or, astfel cum s-a amintit la punctul 70 de mai sus, la punctul 137 din Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60), Curtea, pentru a constata eroarea de drept săvârșită de Comisie în ceea ce privește desemnarea beneficiarilor ajutorului în cauză, a arătat că STL constituia, în ansamblul său, o schemă de ajutor care rezulta din aplicarea legislației fiscale spaniole și din autorizațiile acordate de administrația fiscală spaniolă și care avea ca scop să genereze un avantaj în special în favoarea GIE și a companiilor maritime.
- 76 Rezultă de aici că argumentul reclamantelor potrivit căruia amortizarea anticipată nu conferă un avantaj economic trebuie respins ca vădit nefondat, dat fiind că se întemeiază pe premisa eronată că această măsură fiscală trebuie analizată în mod individual în raport cu articolul 107 TFUE, iar nu prin examinarea STL în ansamblul său.
- 77 În al treilea rând, în ceea ce privește obiecțiunile reclamantelor întemeiate pe inexistența unui ajutor nou, cu titlu introductiv, trebuie arătat că, deși Comisia a stabilit, în considerentul (238) al deciziei atacate, că „măsurile individuale constituie ajutor de stat (cu excepția amortizării accelerate a activelor în sistem de leasing)”, totuși, așa cum s-a arătat la punctul 68 de mai sus, STL a fost analizat împreună cu sistemul de impozitare pe tonaj și operațiunea STL în ansamblul său a fost considerată ajutor de stat ilegal și parțial incompatibil cu piața internă și că această abordare a fost validată de Curte, astfel cum s-a amintit la punctul 70 de mai sus.
- 78 De fapt, așa cum au confirmat reclamantele în ședință, ele nu contestă că STL, ca sistem, nu a fost notificat Comisiei și nici nu a fost autorizat de această instituție printr-o decizie anterioară și că sistemul respectiv, apreciat în ansamblul său, nu poate fi deci calificat drept ajutor existent. În plus, este cert că cel puțin una dintre măsurile fiscale care compun STL, în special amortizarea anticipată, luată individual, nu a fost notificată Comisiei și că aceasta din urmă nu a aprobat-o printr-o decizie anterioară.
- 79 Rezultă că, contrar celor afirmate de reclamante, Comisia nu trebuia să recurgă la procedura aplicabilă schemelor de ajutor existente atunci când a examinat STL în decizia atacată.
- 80 În aceste împrejurări, este necesar să se respingă al doilea motiv al acțiunilor ca fiind nefondat, fără a fi necesar să se răspundă la argumentația reclamantelor privind caracterul selectiv, existența unui avantaj sau calificarea drept ajutor nou a măsurilor fiscale în cauză, luate individual.

Cu privire la al cincilea motiv al acțiunilor, referitor la clauzele contractuale prin care beneficiarii sunt protejați împotriva recuperării unui ajutor de stat ilegal și incompatibil

- 81 Al cincilea motiv este întemeiat pe încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE, a articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999, a articolului 3 alineatul (6) TUE, precum și a libertății de a desfășura o activitate comercială și a dreptului de proprietate, consacrate la articolele 16 și 17 din cartă.

- 82 În particular, reclamantele susțin că articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată, potrivit căruia Regatul Spaniei trebuie să recupereze ajutorul de la beneficiari „fără posibilitatea ca [aceștia] să transfere altor persoane sarcina recuperării”, prevede în mod eronat că ar fi nule clauzele contractuale în temeiul cărora investitorii ar putea solicita, în special de la șantierele navale, sumele pe care trebuie să le ramburseze statului (denumite în continuare „clauzele de compensare”).
- 83 În opinia reclamantelor, Comisia nu are competența, în procedurile de control al ajutoarelor de stat, să considere, astfel cum a procedat în considerentul (275) al deciziei atacate, că clauzele de compensare, convenite între particulari, sunt contrare esenței înseși a sistemului de control al ajutoarelor de stat. Aceasta nu poate interzice fluxuri economice sau acorduri de compensare între particulari, care nu afectează statul sau resursele acestuia.
- 84 Comisia contestă argumentele reclamantelor.
- 85 Mai întâi, trebuie amintit, în ceea ce privește principiul atribuirii competențelor, că, în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) TUE, Uniunea acționează numai în limitele competențelor care i-au fost atribuite de statele membre prin tratate, pentru realizarea obiectivelor stabilite prin aceste tratate. În temeiul articolului 4 alineatul (1) TUE și al articolului 5 alineatul (2) TUE, orice competență care nu este atribuită Uniunii prin tratate aparține statelor membre.
- 86 În ceea ce privește principiile care reglementează rolul Comisiei și pe cel al autorităților naționale în materia ajutoarelor de stat, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 108 TFUE și cu articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999, aplicabil *ratione temporis* situației de fapt din speță, Comisia este competentă nu numai să aprecieze compatibilitatea unui ajutor de stat cu piața internă, ci și să dispună recuperarea unui ajutor ilegal și incompatibil cu piața internă. În special, conform articolului 14 alineatul (1) din acest regulament, atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia poate decide ca statul membru în cauză „să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar”. În cazul în care dispoziția de recuperare trebuie dusă la îndeplinire de autoritățile naționale, în conformitate cu procedurile prevăzute în dreptul național, trebuie amintit că autonomia procedurală a statelor membre este limitată îndeosebi de principiul efectivității dreptului Uniunii, astfel cum reiese în esență din articolul 14 alineatul (3) din același regulament.
- 87 Prin urmare, un stat membru destinat al unei decizii prin care este obligat să recupereze ajutoare ilegale este obligat, în temeiul articolului 288 TFUE, să ia toate măsurile necesare pentru a asigura executarea respectivei decizii. Acesta trebuie să recupereze efectiv sumele datorate pentru a elimina denaturarea concurenței cauzată de avantajul concurențial obținut prin ajutorul ilegal (a se vedea Hotărârea din 24 ianuarie 2013, Comisia/Spania, C-529/09, EU:C:2013:31, punctul 91 și jurisprudența citată).
- 88 Obligația statului membru în cauză de a elimina, prin recuperare, un ajutor considerat de Comisie ca fiind incompatibil cu piața internă urmărește, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, restabilirea situației anterioare acordării ajutorului. Acest obiectiv este îndeplinit de îndată ce ajutorul în cauză majorat eventual cu dobânzi de întârziere a fost rambursat de beneficiar sau, altfel spus, de întreprinderile care au beneficiat efectiv de respectivul ajutor. Prin această restituire, beneficiarul pierde astfel avantajul de care a beneficiat pe piață în raport cu concurenții

săi și se restabilește situația anterioară plății ajutorului (a se vedea Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia, C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60, punctul 130 și jurisprudența citată).

- 89 În plus, aplicarea normelor Uniunii în materie de ajutoare de stat se întemeiază pe o obligație de cooperare loială între, pe de o parte, instanțele naționale și, pe de altă parte, Comisia și instanțele Uniunii, în cadrul căreia fiecare acționează în funcție de rolul care îi este atribuit de Tratatul FUE. În cadrul acestei cooperări, instanțele naționale trebuie să ia toate măsurile generale sau speciale de natură să asigure executarea obligațiilor care rezultă din dreptul Uniunii și să se abțină de la cele susceptibile să pună în pericol realizarea obiectivelor tratatului, după cum rezultă din cuprinsul articolului 4 alineatul (3) TUE (a se vedea Hotărârea din 13 februarie 2014, Mediaset, C-69/13, EU:C:2014:71, punctul 29 și jurisprudența citată).
- 90 Astfel, în cadrul controlului respectării de către statele membre a obligațiilor care le revin în temeiul articolelor 107 și 108 din Tratatul FUE, instanțele naționale și Comisia îndeplinesc roluri complementare și distincte. În timp ce aprecierea compatibilității unor măsuri de ajutor cu piața internă este de competența exclusivă a Comisiei, care acționează sub controlul instanțelor Uniunii, instanțele naționale asigură protecția drepturilor justițiabililor în cazul încălcării obligației de notificare prealabilă la Comisie a ajutoarelor de stat prevăzute la articolul 108 alineatul (3) TFUE (a se vedea Hotărârea din 21 octombrie 2003, van Calster și alții, C-261/01 și C-262/01, EU:C:2003:571, punctele 74 și 75 și jurisprudența citată).
- 91 Primul motiv trebuie examinat în lumina acestor principii.
- 92 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată în sensul că Regatul Spaniei trebuie să recupereze ajutorul de la beneficiari „fără posibilitatea ca [aceștia] să transfere altor persoane sarcina recuperării” este redactată în termeni largi și nu se limitează în mod expres, în cuprinsul său, la clauzele de compensare analizate de Comisie în considerentele (270)-(276) ale deciziei menționate.
- 93 Cu toate acestea, potrivit unei jurisprudențe constante, dispozitivul unui act nu poate fi disociat de motivarea sa, astfel încât acesta trebuie interpretat, la nevoie, ținând cont de motivele care au dus la adoptarea sa (a se vedea Hotărârea din 26 martie 2020, Hungeod și alții, C-496/18 și C-497/18, EU:C:2020:240, punctul 69 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 17 septembrie 2007, Microsoft/Comisia, T-201/04, EU:T:2007:289, punctul 1258 și jurisprudența citată).
- 94 Mai mult, potrivit unui principiu general de interpretare, un act al Uniunii trebuie interpretat, în măsura posibilului, în așa fel încât să nu se repună în discuție validitatea acestuia și în conformitate cu dreptul primar în ansamblul său (Hotărârea din 31 ianuarie 2013, McDonagh, C-12/11, EU:C:2013:43, punctul 44 și jurisprudența citată).
- 95 Rezultă că în speță articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată trebuie interpretat în lumina considerentelor (270)-(276) ale acestei decizii.
- 96 În această privință, este adevărat că, în considerentul (270) al deciziei atacate, Comisia face referire la modul general la „anumite clauze cuprinse în unele contracte între investitori, companiile maritime și șantierelor navale”, potrivit cărora „șantierelor navale ar fi obligate să compenseze celelalte părți în cazul în care nu pot fi obținute avantajele fiscale preconizate”. Or, trebuie arătat că, în decizie, Comisia nu a identificat concret aceste clauze și nu le-a citat. În plus, astfel cum a admis în esență aceasta în ședință, trebuie arătat că respectivele clauze nu vizează în mod specific

ipoteza recuperării unui ajutor de stat ilegal sau incompatibil cu piața internă, ci, într-o manieră mai generală, consecințele posibilității ca autoritățile competente să nu aprobe avantajele fiscale care decurg din STL sau ca validitatea acestora să fie contestată după aprobarea lor.

- 97 Cu toate acestea, în considerentul (271) și următoarele ale deciziei atacate, Comisia purcede, mai concret, la identificarea aspectelor specifice ale clauzelor de compensare care se dovedesc, în opinia sa, problematice în contextul recuperării ajutoarelor ilegale și incompatibile cu piața internă. Astfel, în considerentele (272)-(274) ale deciziei menționate, Comisia precizează că obiectivul recuperării, care urmărește repunerea în situația anterioară și cu precădere eliminarea denaturării concurenței cauzate de avantajul concurențial generat de ajutorul ilegal și incompatibil cu piața internă, ar fi iremediabil compromis dacă actorii din sectorul privat ar putea să modifice, cu ajutorul unor clauze contractuale, efectele deciziilor de recuperare adoptate de Comisie. Aceasta arată, în considerentul (275) al acestei decizii, că acele clauze contractuale care protejează beneficiarii ajutoarelor de recuperare a unui ajutor ilegal și incompatibil prin transferarea către alte persoane a riscurilor juridice și economice aferente unei asemenea recuperări sunt în contradicție cu însăși esența sistemului de control în materie de ajutor de stat, care constituie un set de norme de politică publică.
- 98 Prin urmare și în pofida formulării sale largi, precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată trebuie înțeleasă în sensul că vizează doar clauzele de compensare în măsura în care pot fi interpretate ca protejându-i pe beneficiarii unui ajutor ilegal și incompatibil cu piața internă de recuperarea lui.
- 99 În continuare, trebuie arătat că precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată, contrar celor susținute de reclamante, nu semnifică faptul că Comisia a prevăzut nulitatea clauzelor de compensare, o asemenea competență revenind, dacă este cazul, instanțelor naționale.
- 100 Astfel, precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată trebuie interpretată în sensul că urmărește doar să clarifice conținutul obligației de recuperare ce revine, conform jurisprudenței citate anterior la punctele 87 și 88 de mai sus, Regatului Spaniei.
- 101 În special, clauzele de compensare, întrucât pot fi interpretate în sensul indicat la punctul 98 de mai sus, ar putea împiedica statul membru în cauză să se conformeze obligației sale de recuperare a ajutoarelor ilegale și incompatibile cu piața internă de la beneficiarii care au beneficiat efectiv de acestea. Astfel, ca urmare a acestor clauze, beneficiarii efectivi ar eluda sarcina recuperării, ceea ce nu ar permite repunerea în situația anterioară acordării ajutorului. Astfel cum arată în mod întemeiat Comisia, o asemenea situație ar putea compromite efectul util al sistemului de control al ajutoarelor de stat instituit prin tratat. Prin urmare, revine Regatului Spaniei, inclusiv instanțelor naționale, sarcina de a se asigura că obligația de recuperare a ajutorului de la beneficiari sau, cu alte cuvinte, de la întreprinderile care au beneficiat efectiv de acesta, în conformitate cu jurisprudența citată la punctul 88 de mai sus, este pe deplin respectată.
- 102 Astfel, precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată nu înseamnă că Comisia și-a depășit competența cu care este investită în temeiul articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999. Astfel, deși este adevărat că recuperarea se efectuează în conformitate cu procedurile prevăzute în dreptul național al statului membru în cauză, potrivit articolului 14 alineatul (3) din același regulament, totuși această ultimă dispoziție impune ca procedurile să permită executarea imediată și efectivă a deciziei Comisiei. Prin urmare, nimic nu împiedică

Comisia să precizeze în decizie că Regatul Spaniei trebuie să procedeze în așa fel încât beneficiarii să ramburseze cuantumul ajutoarelor de care au beneficiat efectiv, fără posibilitatea de a transfera unei alte părți contractante sarcina recuperării acestui cuantum.

- 103 În speță, această concluzie este cu atât mai justificată cu cât, astfel cum a confirmat Comisia în ședință, clauzele de compensare erau prevăzute în contracte-cadru încheiate între diverșii participanți STL. Or, aceste contracte-cadru făceau parte din ansamblul contractelor obligatorii din punct de vedere juridic care, astfel cum a subliniat Curtea în Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60, punctul 138), erau depuse la administrația fiscală și care erau avute în vedere de aceasta din urmă la autorizarea amortizării anticipate. La punctul 137 din această hotărâre, Curtea a confirmat că se impunea aprecierea STL în ansamblul său, incluzând nu numai legislația fiscală spaniolă relevantă, ci și autorizațiile acordate de administrația fiscală spaniolă și, astfel, contractele obligatorii din punct de vedere juridic menționate.
- 104 În astfel de împrejurări, din moment ce, la aprecierea compatibilității STL cu normele privind ajutoarele de stat, Comisia s-a aplecat asupra existenței clauzelor de compensare prevăzute în contractele care erau depuse la administrația fiscală și care erau avute în vedere de aceasta din urmă la autorizarea amortizării anticipate, Comisia nu și-a depășit competențele atunci când a amintit în esență că Regatul Spaniei trebuie să recupereze ajutorul de la beneficiarii acestuia, fără ca aceștia din urmă să poată, în temeiul clauzelor de compensare, să transfere sarcina recuperării unei alte părți contractante, conform jurisprudenței citate la punctul 88 de mai sus.
- 105 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie respinse argumentele reclamantelor potrivit cărora Comisia și-a depășit competențele prin precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată.
- 106 Niciunul dintre celelalte argumente ale reclamantelor nu poate repune în discuție legalitatea precizării menționate.
- 107 În primul rând, reclamantele invocă o lipsă de coerență ca urmare a faptului că, în decizia atacată, Comisia a interferat în contractele private interzicând fluxuri economice ce decurgeau din clauze de compensare convenite între particulari, scutind în același timp șantierele navale și companiile maritime de orice obligație de rambursare, pentru motivul că avantajele obținute rezultau dintr-un raport de drept privat între aceste entități.
- 108 În această privință, trebuie arătat că, în urma Hotărârii Curții din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60, punctele 137 și 138), o asemenea eventuală contradicție a dispărut oricum, dat fiind că, în hotărârea menționată și după cum s-a arătat la punctul 103 de mai sus, Curtea a confirmat că, apreciind STL în ansamblul său, Comisia trebuia să țină seama de contractele depuse la administrația fiscală și care erau avute în vedere de aceasta din urmă la autorizarea amortizării anticipate. Prin urmare, acest argument nu poate, ca urmare a acestei hotărâri, să fie admis.
- 109 În al doilea rând, potrivit reclamantelor, prin interzicerea clauzelor de compensare, decizia atacată contrazice jurisprudența Curții și practica decizională a Comisiei, care nu a formulat nicio obiecțiune cu privire la convențiile dintre vânzători și cumpărători ce reglementează, între entități private, consecințele recuperării eventuale a unor ajutoare ilegale.

- 110 Cu toate acestea, contrar celor susținute de reclamante, jurisprudența Curții nu se opune nicidecum posibilității ca, în dispoziția de recuperare a unui ajutor ilegal și incompatibil cu piața internă, Comisia să precizeze că statul membru în cauză trebuie să îl recupereze de la beneficiari, fără ca aceștia din urmă să poată, în temeiul unor clauze de compensare precum cele din speță, să transfere unei alte părți contractante sarcina recuperării, în pofida eventualelor consecințe ale acestei precizări pentru contractele încheiate între entități private.
- 111 Dimpotrivă, în Hotărârea din 8 decembrie 2011, *Residex Capital IV* (C-275/10, EU:C:2011:814), citată în considerentul (274) al deciziei atacate, Curtea a subliniat că obligația de recuperare a unui ajutor de stat plătit ilegal impune ca beneficiarul să piardă avantajul de care dispune pe piață în raport cu concurenții săi și să se revină la situația anterioară plății ajutorului (a se vedea punctul 34 din hotărârea menționată). În plus, Curtea a statuat că, pentru a remedia denaturarea concurenței cauzată de ajutor, instanțele naționale pot interveni și pot declara nulitatea contractelor, inclusiv în detrimentul părților care nu sunt beneficiare ale ajutorului. Or, în speță precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată nu face decât să amintească obligația ce revine Regatului Spaniei de recuperare a ajutorului de la beneficiarii acestuia pentru a se reveni la situația anterioară plății ajutorului. Contrar celor susținute de reclamante, faptul că, spre deosebire de prezenta cauză, cea în care s-a pronunțat hotărârea citată anterior privește un ajutor sub forma unei garanții de stat, precum și competențele instanțelor naționale de a declara nulitatea contractelor de drept privat este lipsit de relevanță în această privință. Astfel, după cum s-a arătat la punctul 99 de mai sus, precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată nu înseamnă că Comisia a prevăzut nulitatea clauzelor de compensare.
- 112 Pe de altă parte, având în vedere că reclamantele susțin că decizia atacată ar fi contrară unor decizii anterioare ale Comisiei, chiar presupunând că ar fi adevărat, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, practica decizională a Comisiei referitoare la alte cauze nu poate afecta legalitatea unei decizii, care nu poate fi apreciată decât în raport cu normele obiective ale tratatului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 octombrie 2022, *Ighoga Region 10 și alții/Comisia*, T-582/20, nepublicată, EU:T:2022:648, punctul 215 și jurisprudența citată).
- 113 În al treilea rând, în opinia reclamantelor, precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată ar încălca și libertatea de a desfășura o activitate comercială consacrată la articolul 16 din cartă. Acestea afirmă în plus că precizarea respectivă ar priva investitorii GIE de dreptul la compensare de care dispun în special față de șantierele navale, creându-se astfel o expropriere a drepturilor lor private, cu încălcarea dreptului de proprietate consacrat la articolul 17 din cartă.
- 114 În această privință, trebuie subliniat că, potrivit articolului 16 din cartă, libertatea de a desfășura o activitate comercială este recunoscută în conformitate cu dreptul Uniunii și cu legislațiile și practicile naționale.
- 115 Protecția conferită prin acest articol include libertatea de a desfășura o activitate economică sau comercială, libertatea contractuală și concurența liberă (a se vedea Hotărârea din 16 iulie 2020, *Adusbef și alții*, C-686/18, EU:C:2020:567, punctul 82 și jurisprudența citată).
- 116 Potrivit unei jurisprudențe constante, libertatea de a desfășura o activitate comercială nu constituie o prerogativă absolută. Ea poate face obiectul unei serii ample de intervenții ale autorității publice, de natură să stabilească, în interesul general, limitări privind exercitarea activității economice (a se vedea Hotărârea din 16 iulie 2020, *Adusbef și alții*, C-686/18, EU:C:2020:567, punctul 83 și jurisprudența citată).

- 117 În conformitate cu articolul 17 alineatul (1) din cartă, orice persoană are dreptul de a deține în proprietate, de a folosi, de a dispune și de a lăsa moștenire bunurile pe care le-a dobândit în mod legal și nimeni nu poate fi lipsit de bunurile sale decât pentru o cauză de utilitate publică, în cazurile și condițiile prevăzute de lege și în schimbul unei despăgubiri juste acordate în timp util pentru pierderea pe care a suferit-o. Folosința bunurilor poate fi reglementată prin lege în limitele impuse de interesul general (Hotărârea din 16 iulie 2020, Adusbeș și alții, C-686/18, EU:C:2020:567, punctul 84).
- 118 În această privință, trebuie amintit că dreptul de proprietate garantat prin această dispoziție nu constituie o prerogativă absolută, iar exercitarea sa poate face obiectul unor restricții, cu condiția ca aceste restricții să răspundă efectiv unor obiective de interes general urmărite de Uniune și să nu constituie, în raport cu scopul urmărit, o intervenție disproporționată și intolerabilă care ar aduce atingere substanței înseși a drepturilor astfel garantate (a se vedea Hotărârea din 16 iulie 2020, Adusbeș și alții, C-686/18, EU:C:2020:567, punctul 85 și jurisprudența citată).
- 119 Pe de altă parte, trebuie de asemenea amintit că, în conformitate cu articolul 52 alineatul (1) din cartă, se pot aduce restrângeri exercitării drepturilor și libertăților consacrate de aceasta, cum ar fi libertatea de a desfășura o activitate comercială și dreptul de proprietate, atât timp cât aceste restrângeri sunt prevăzute de lege, respectă substanța acestor drepturi și libertăți și, pentru a se respecta principiul proporționalității, sunt necesare și răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți (Hotărârea din 16 iulie 2020, Adusbeș și alții, C-686/18, EU:C:2020:567, punctul 86).
- 120 În speță, chiar presupunând că precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată se consideră a constitui o restrângere a libertății de a desfășura o activitate comercială și a dreptului de proprietate, este necesar să se arate mai întâi că această restrângere decurge în special din obligația de recuperare prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE, precum și la articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999, astfel încât ea este prevăzută de lege.
- 121 În ceea ce privește condiția privind respectarea substanței libertății de a desfășura o activitate comercială și a dreptului de proprietate, trebuie să se constate că reclamantele nu contestă că precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată nu afectează această substanță.
- 122 Apoi, această precizare urmărește un obiectiv de interes general. Astfel, după cum s-a arătat la punctele 101 și 102 de mai sus, aceasta urmărește să garanteze că obligația de recuperare ce revine Regatului Spaniei nu este compromisă prin clauzele de compensare și, într-un mod mai general, să garanteze efectul util al sistemului de control al ajutoarelor de stat instituit prin tratat.
- 123 În plus, reclamantele nu au furnizat Tribunalului niciun element care ar permite să se constate că, având în vedere acest obiectiv, precizarea de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată constituie o intervenție disproporționată sau intolerabilă care aduce atingere substanței înseși a libertății de a desfășura o activitate comercială sau a dreptului de proprietate.
- 124 În sfârșit, în ceea ce privește caracterul necesar al precizării de la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată, reclamantele nu invocă niciun element care să permită să se considere că, prin această precizare, Comisia a depășit limitele a ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivelor urmărite care au fost amintite la punctul 122 de mai sus, cum ar fi în special obiectivul repunerii în situația anterioară acordării ajutorului și restituirea ajutoarelor în cauză de către beneficiari. În

fond, astfel cum a considerat Tribunalul la punctul 102 de mai sus, articolul 4 alineatul (1) din decizie nu face decât să aducă precizări cu privire la conținutul obligației de recuperare ce revine Regatului Spaniei.

- 125 Având în vedere cele ce precedă, al cincilea motiv al acțiunilor trebuie respins ca nefondat.
- 126 Trebuie să se concluzioneze că acțiunile au rămas în parte fără obiect și că trebuie considerate, în rest, ca fiind nefondate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 127 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 128 Pe de altă parte, potrivit articolului 137 din Regulamentul de procedură, cheltuielile de judecată rămân la aprecierea Tribunalului în cazul în care nu mai este necesar să se pronunțe asupra fondului cauzei.
- 129 În speță, s-a constatat că o parte a litigiului a rămas fără obiect. Or, dispariția parțială a obiectului litigiului este consecința unei erori de drept săvârșite de Comisie care a fost de asemenea invocată de reclamante în cadrul prezentelor acțiuni, care a determinat anularea în parte a deciziei atacate pronunțată de Curte în Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60).
- 130 În schimb, reclamantele au căzut în pretenții în ceea ce privește partea din litigiu cu privire la care mai este necesară pronunțarea asupra fondului.
- 131 În aceste împrejurări, Tribunalul decide să oblige fiecare parte să suporte propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a opta extinsă)

declară și hotărăște:

- 1) Constată că nu mai este necesară pronunțarea asupra fondului acțiunilor în condițiile în care acestea sunt îndreptate împotriva articolului 1 din Decizia 2014/200/UE a Comisiei din 17 iulie 2013 privind schema de ajutoare SA.21233 C/11 (ex NN/11, ex CP 137/06) pusă în aplicare de Spania – Regim fiscal aplicabil anumitor acorduri de leasing financiar, cunoscut și sub denumirea de sistem fiscal spaniol în materie de leasing, deoarece desemnează grupurile de interes economic și investitorii acestora ca fiind singurii beneficiari ai ajutorului menționat în această decizie, precum și împotriva articolului 4 alineatul (1) din decizia menționată, deoarece obligă Regatul Spaniei să recupereze întreaga valoare a ajutorului menționat în respectiva decizie de la investitorii grupurilor de interes economic care au beneficiat de acesta.**
- 2) Respinge în rest acțiunile.**

3) Fiecare parte suportă propriile cheltuieli de judecată.

Kornezov

De Baere

Petrлік

Kecsmár

Kingston

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 21 februarie 2024.

Semnături